

Asia: VN/28194/2025

Suomen meriteollisuusstrategia - Kestävä ja kilpailukykyinen meriteollisuus 2035

Strategian keskeiset tavoitteet

Ovatko strategian keskeiset tavoitteet asetettu oikein? Saavutetaanko niiden toteutumisella kestävä ja kilpailukykyinen meriteollisuus Suomessa vuoteen 2035 mennessä? Tulisiko strategian keskeisiä tavoitteita täydentää joiltain osin?

Strategialuonnos tunnistaa hyvin meriteollisuuden keskeiset muutosajurit ja kilpailutekijät. Strategian vaikuttavuutta voidaan kuitenkin merkittävästi vahvistaa täsmentämällä valtion omistajaroolia sekä vahvistamalla osaamis- ja palveluviennin kasvupotentiaalin - sekä immateriaalioikeuksien ja teknologioiden kaupallistamisen näkökulmaa.

Innovaatiot ja teknologinen edelläkävijyys

Ovatko innovaatioita ja teknologista edelläkävijyyttä koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

Strategiassa tulisi tunnistaa myös immateriaalioikeuksien, teknologioiden ja digitaalisten ratkaisujen kaupallistaminen sekä lisensointi osana suomalaisen meriteollisuuden korkean lisäarvon kasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä. Suomessa kilpailuetu syntyy yhä useammin teknologioista, ohjelmistoista, patenteista, digitaalisista ratkaisuista ja suunnitteluosaamisesta, joita voidaan myydä tai lisensoida maailmanlaajuisesti riippumatta siitä, missä varsinainen alus rakennetaan.

Osaaminen ja työvoiman saatavuus

Ovatko osaamista ja työvoiman saatavuutta koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

Meriteollisuuden osaamispolitiikan tavoitteena ei tulisi olla ainoastaan riittävän työvoiman turvaaminen kotimaiseen tuotantoon, vaan myös Suomen aseman vahvistaminen maailman johtavana korkean lisäarvon meriteollisuusosaamisen, suunnittelun ja asiantuntijapalveluiden viejänä. Strategiassa tulisi tunnistaa nykyistä vahvemmin osaamis- ja palveluvienti suomalaisen meriteollisuuden keskeisenä kasvun lähteenä. Suunnittelu-, konsultointi-, ohjelmisto- ja asiantuntijapalveluiden kansainvälinen kysyntä kasvaa, ja Suomella on mahdollisuus kasvattaa korkean jalostusarvon vientiä myös silloin, kun varsinainen laivanrakennus tapahtuu muualla.

Vienti ja uudet markkinat

Ovatko vientiä ja uusia markkinoita koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

-

Viranomaisalukset, hankinnat ja huoltovarmuus

Ovatko viranomaisaluksia, hankintoja ja huoltovarmuutta koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

-

Investoinnit, rahoitus ja omistajuus

Ovatko investointeja, rahoitusta ja omistajuutta koskevat alatavoitteet määritelty oikein? Tulisiko tavoitteita täydentää joiltain osin?

Strategiassa tulisi selkeästi määritellä:

- mikä on valtion pitkän aikavälin intressi omistaa meriteollisuuden yrityksiä
- mihin omistajuudella pyritään (huoltovarmuus, teollinen kehittäminen vai markkinaehtoinen toiminta)
- miten omistajuutta kehitetään vuoteen 2035 mennessä

Nykytilanteessa valtio on omistajana sekä telakkatoiminnassa että suunnittelutoiminnassa (mm. Railotech), mutta omistajuuden strateginen tarkoitus jää epäselväksi.

Telakoiden osalta valtion omistukselle on tunnistettavissa selkeitä perusteita, kuten huoltovarmuus ja turvallisuus. Sen sijaan suunnittelutoiminnan osalta perustelut ovat huomattavasti epäselvemmät. Suomessa toimii jo kansainvälisesti kilpailukykyinen ja laaja yksityinen suunnittelutoimistoverkosto, jonka asema ei ole katoamassa.

Tämän vuoksi strategiassa tulisi erityisesti täsmentää:

- mikä on valtion rooli suunnittelutoiminnassa
- millä perusteella omistusta pidetään tai kehitetään
- miten kilpailuneutraliteetti ja markkinan toimivuus varmistetaan

Selkeä ja läpinäkyvä omistajapolitiikka on keskeinen edellytys investointien houkuttelemiselle ja toimialan pitkäjänteiselle kehitykselle. Epäselvä rooli voi heikentää markkinan tehokkuutta ja vähentää yksityisen sektorin investointihalukkuutta.

Strategiset linjaukset

Ovatko strategiset linjaukset oikein määritelty? Tulisiko niitä täydentää joiltain osin?

Yhteenvetona strategiaa tulisi kehittää erityisesti kahdella osa-alueella:

1. Valtion omistajapolitiikan tavoitteet ja roolit tulee määritellä nykyistä selkeämmin.
2. Vahvistamalla osaamis- ja palveluviennin kasvupotentiaalin - sekä immateriaalioikeuksien ja teknologioiden kaupallistamisen näkökulmaa.

Strategian suositukset ja toimenpide-ehdotukset

Ohjaavatko suositukset 1-8 ja niihin liittyvät vuoden 2035 tavoitetilaa koskevat kirjaukset Suomen meriteollisuutta ja meriteollisuusstrategian toimeenpanoa oikeaan suuntaan? Ovatko ehdotetut toimenpiteet (1.1-8.3) oikeita? Tarvitaanko muita toimenpiteitä?

-

Muu palaute strategialuonnoksesta

Mitä muuta haluaisitte tuoda esille strategialuonnoksesta?

-

Lind Tom
Elomatic Oy